

պետացն չըզեցաք, միտք թղթոցն և բանք վարդապետացն այս՝ թէ մեր և ձեր բարեկամութիւնն հաստատուն է, այլ այսօր յայսմիկ խոտվութեանս ոչ լինի մեր գալն առ ձեզ և թէ՛ դուք զմեզ թղթով միամտեցուցիք յառաջ, և այժմ զնախիրսն մեր ասպատակեցին՝ զօրք ձեր և զբանի անձինս ևս զերեցին. գայնս դարձուաջիք առ մեզ, և մեք զմեր մեծարանսն կամ աստ, կամ ի ձեր տեղիսն ևս կարեմք աննել ձեզ: Նորա ասացեալ էին, թէ թող ընծայ չղեսցէ մեզ և մեք զաւարն ժողովեալ՝ տացուք և զայլ զրոյցս անհաստատս: Եւ մինչդեռ վարդապետքն առ նոսա էին, և մեք յանհնարին տարակուսանս էաք (մտածելով թէ մնասցեն անդէն և մարտ կամիրցին զնել ընդ պարսպիս, ըստ որում աստ ժողովեալ զինուորքն ևս հրացանս արձակէին առ անցաւորսն զպարսպաւս): Ի վերնախնամ տեսչութենէն շրջեցեալ մտաց նոցա, ժողովեցին զվրանսն և ուղեորեցան դէպ ի Սեաւ ջուրն և ի Զէւայ դիւղի ցանդաստանսն իջեանեցան, և շրջակայ զգիւղորայն և զարդիւնս երկրի հրակիզեցին. զոր աստ ի դիւզս մեր ոչ արարին: Յեա անցանելոյ նոցա ի պարսպէս, զինուորք ելեալ զՅ (5) այլ կալան ի զօրաց նոցա յետամնացիցն. զորս առեալ պահեցաք փոխանակ նոցին տարեալ երէք անձանցն: Եւ ի գիշերին մնացեալ նոցա անդ ի Զէւայ՝ յառաւօտուն ելին անտի և գնացին յեզրն Երասխայ: Բայց ի Զէւայու թուղթ էին զրեալ մեզ վասն կալանաւորացն իւրեանց, թէ զմեր մարդիկն չղեցէք և մեք զձեր զերիսն արձակեսցուք: Եւ մեք պատասխան զրեցաք, թէ ձեր մարդիկն առ մեզ են և ի մէնջ կորուսանել ոչ լինի. նախ դուք զմերսն չղեսջիք և ապա մեք՝ զձերսն: Իսկ նորա զառաջիկայ գիւղորայն հրակիզեալ և ընդ Բլրու բերդին ևս սակաւ ինչ մարտուցեալ անցին ընդ կեատուկն Բայազտոյ և զառաջեան Սրթուլուի գնացին ի Մակու, և անդ ևս բազում վնասս և զաւերս գործելով, որպէս լուաք, անցին ի յերկիրսն իւրեանց:

Բայց զգերիսն մեր յանձնեալ էին բլրցւոց՝ հասուցանել մեզ. որոց ի հասանիւն աստ և մեք զնոցա կալանաւորսն արձակեցաք:

Այսպէս եղև գալն նոցա և անցանելն զմեօք և վնասակարութիւն մեր և խզճալի երկրիս: որ գրեթէ բոտ մեծի մասին աւերեցաւ, ոչ միայն ի զօրացն օտարաց, այլ և ի յանզգամացն երկրիս, զորս գիտես: Եւ ոչ այսչափ միայն, այլ և իշխօղն ձեռն արկեալ է ի Վիրս և ի Տայս¹³ զորս բերել յօգնութիւն առ ի գնալ նորօք ի Նախշուան և ի Խօյ դարձեալ. և ի վրաց ՃՆ (130) մարդ է եկեալ, զորս ի սուրբ Աթոսս և ի դիւզս մեր է չղեալ կերակրել, մինչև յետուսաբազմութիւնք զայցեն. բայց անտի այլ ևս զօրաց զալոյ նշան ոչ երկի: Իսկ ինքն յերկրէս մարդ ժողովէ գնալ: Առ որ կամք զարմացեալ և տարակուսեալ: Քոհնութիւն Ասատուոյ, որ յայն մեծ փորձութենէն զերծաք, բայց և յապագայից զոչ սակաւ կասկածանս ունիմք. հայելով ի տղայական շարժմունս սորին: Տէր տեսցէ և այցելութիւն արասցէ: Արդ, գիտելով մեր, թէ այլ ընդ այլոյ լսելոց էք զանցիցս և տարակուսելոց, ի սեպտեմբերի ամսոյս Զ (6) զայս պատմութիւնս զրեցաք ի Կարին՝ պարոն Հայրապետին¹⁴ և հարկ արարաք, զի կամ զգրեալսն

¹³ Նկատի ունի Ախալցխան, որի փաշան՝ Սուլեյմանը կենտրոնական իշխանութեան թուրքման հետեանքով անկախութեան էր ձգտում և այս պատճառով աշխատում էր բարեկամել իր հարաբերութիւնները Հերակլ II-ի, ինչպէս նաև նրա հարկատու Մուհամատ խանի հետ: Վերջինիս կողմից նրանից օգնութիւն խնդրելու փոստը կապված է Սուլեյման փաշայի այս նոր գիրքավորման հետ:

¹⁴ Էջմիածնի գործակալն էր (վերիրը) Կարինում և մշտական նամակագրութիւն ուներ կաթողիկոսի հետ: